

Als je van tuinen en tuinieren houdt

GROEI & BLOEI

Breda

en omstreken

www.breda.groei.nl

oktober 2018, jaargang 58 nummer 2

*Thuis in het
Prinsentuin College*

nieuwsbrief

Inspiratie.

Wat een voorjaar en wat een zomer hebben we achter de rug! Het kon niet op met het weer, soms was het wat warm en droog, wel wat behelpen voor mens, dier, en de planten, maar het was geen verregende zomer. Het is nu alweer bijna najaar en we hopen op een fijne toegift. We kunnen weer plannen maken, het leed is weer geleden en er is weer werk aan de winkel, de tuin kan wel een opfrisbeurt gebruiken. Er kan weer geplant worden en gesnoeid, van een treurige naar een fleurige tuin.

Vergeet vooral niet te genieten van de oogst uit de eigen moestuin. In deze nieuwsbrief vindt u weer een hoop inspirerende informatie voor de komende maand. Inspiratie opdoen bij de workshops Plantenkennis, kennis opfrissen over Sterappeltjes, Bellefleurpjes en Bollewiekes, (wie kent ze nog?) en de kinderen kunnen bij Life & Garden weer bloemschikken.

Als we het over inspiratie hebben dan moeten we ook denken aan de demonstratie bloemsierkunst, eind deze maand. Ik eindig met een bedankje aan alle vrijwilligers die altijd klaar staan om te helpen bij activiteiten, cursussen, de PR verzorgen en wat al niet meer. Ook bedankt aan alle mensen die het programmaboekje weer hebben bezorgd en onze adverteerders, zonder hen kunnen we dit mooie boekje niet meer maken. Ik wens u veel inspiratie.

Namens her bestuur,
Plony van der Ham

10 oktober lezing.

Gegeven door Jan en Jos Dilven

Terug van weg geweest; historische fruitrassen niet in de winkel, wel in uw tuin. www.defruitboogerd.nl. Altijd al eens een 'Sterappeltje', 'Bellefleurke' of 'Bollewieke' willen proeven? Kom dan 10 oktober naar de proeverij en lezing over oude fruitrassen van de gebroeders Dilven. Op hun kwekerij staan ze nog, bijna vergeten oude rassen fruitbomen. Als liefhebbers hebben zij door de jaren heen een grote collectie verzameld, opgekweekt en vermeerderd. Zo vond al menig klant bij hen het appel- of perenboompje dat men nog kende uit de tuin van opa en oma. Deze avond kunt u vele fruitsoorten en rassen die de gebroeders kweken zien en proeven. Zij vertellen u over de bijzondere eigenschappen van deze rassen. En u krijgt advies over waar u rekening mee kunt houden als u zelf een fruitboompje gaat planten. Kortom een avond waarin zij u graag laten mee genieten van onze passie voor fruit. Heeft u vragen over fruitbomen of fruitstruiken? Stel ze gerust. Zij proberen u deze avond antwoord te geven.

Tuinclub lezing 23 oktober Prinsentuin College, Frankenthalerstraat Breda, 19.30 uur

Paul Janssen

We maken kennis met diverse soorten bolgewassen voor kleur in het voorjaar uiteraard, maar ook tijdens de zomer, herfst en winter!

Veel aandacht voor natuurlijk ogende en gemakkelijke bolgewassen.

Welke bollen kunnen we gebruiken onder heesters en bomen? En welke in gazon, bollengrasland, tussen bloemen, bodembedekkers of in bloemenweiden?

We belichten allerlei creatieve toepassingen met bolgewassen.

Leuke combinaties met specifieke bodembedekkers worden aangereikt.

Mogelijkheid tot het stellen van vragen.

Dit alles wordt gevisualiseerd met een kleurrijke Powerpoint presentatie.

Kortom, na deze presentatie zal het voor iedereen duidelijk zijn dat bolgewassen thuis horen in elke tuin!

BLOEMSCHIKKEN GROEI EN BLOEI BREDAS BASISCURSUS

Met voldoende deelname start op 2 oktober a.s. weer de basiscursus bloemschikken. Deze cursus bestaat uit 11 lessen waarvan 1 demonstratieavond. Heb je een vriend(in), collega of familielid die groene vingers heeft en creatief bezig is kom dan naar deze cursus. De lessen worden in het ROC, Frankenthalerstraat 15 te Breda gegeven. Informatie en opgeven bij Tiny van der Zwet. Telefoon: 076-5654246. Aarzel niet en kom gezellig bloemschikken, er zijn nog plaatsen vrij. De Bloemschikcommissie.

Lezing rotstuinclub 2 oktober.

Bart Moerland gaat stoeien met rotsplanten. In deze 'interactieve' lezing (beeld, uitleg, vraag en antwoord) zal Bart met foto's en uitleg, ingaan op zoveel mogelijk factoren die het houden van rotsplanten in de rotstuin, pot en kas kunnen laten zien. Er wordt stilgestaan bij grondmengsels, toeslagmaterialen, vermeerderen, oppotten. Het is niet alleen plaatjes kijken, men kan actief deelnemen en door het vragen stellen kan men van elkaar leren. Deze lezing is voor de meesten van ons nieuw, maar wel leerzaam. Zeker een lezing die nog lang in ieders geheugen zal blijven hangen.

Workshop Plantenkennis,

Speciaal bedoeld voor bloemschikkers. Altijd al willen weten welke planten je zeker in je tuin moet hebben, als bloemschikken je hobby is? Die sterke bloem, dat mooie blad of de decoratieve zaaddozen, ze komen allemaal aan bod. Dan is deze workshop speciaal voor jou, om kennis op te doen. Kom gezellig deze leerzame avond bijwonen. Aanmelden is op de cursusavond. Locatie buurthuis 't Web Zuringveld 1 4847KS Teteringen Maandagavond 22 oktober 19.30 uur.

Workshop plantenkennis van buitenplanten en heesters.

De heer Ton van Gestel oud-leraar van de Prinsentuin zal deze avond verzorgen, verdeeld over 2 avonden in het najaar en voorjaar.

Heeft u vragen of wil u wat meer weten over de planten in uw tuin dan is deze avond voor u om die kennis op te doen. Wat zet ik het beste waar, wat zijn de mogelijkheden, allemaal vragen die u zou kunnen stellen.

De eerste avond is op 2 oktober 2018 en de tweede in het voorjaar op 16 april 2019.

Locatie Prinsentuin college Frankenthalerstraat 15 Breda.

De kosten voor beide avonden zijn € 22.50

Aanmelden: Meggie Laming 0161 431353

laming.meggie@gmail.com

Gardenista

Zet de volgende dagen in je agenda: woensdag 15 tot en met zondag 19 mei 2019 want dan organiseert Groei & Bloei de Gardenista bij het centraal gelegen kasteel Ophemert. "Een nieuw evenement voor ondernemers, particulieren en liefhebbers van tuinieren, bloemschikken, kweken & het luxe buitenleven." Een nieuw evenement dat natuurlijk niet kan zonder de hulp van vele vrijwilligers. Er is hulp nodig om de prachtige tuin van kasteel Ophemert klaar te maken voor dit grote evenement. Hiervoor zijn

een aantal 'Tuindagen' gepland op 13 oktober, 17 november, 15 december, 12 januari, 16 februari, 9 maart, 13 april en 4 mei. Daarnaast zijn er tijdens het evenement 80 tot 100 vrijwilligers per dag nodig om te helpen met van alles en nog wat: van de planten-crèche tot het toilet en van parkeerhulp tot gastvrouw/heer.

Aanmelden 'Tuindagen' - frits@gardenista.nl Geef aan welke dag(en)

Vrijwilligers tijdens Gardenista - info@gardenista.nl Geef aan welke dag(en), dagdeel, voorkeur voor taken

Kijk ook eens op de website www.gardenista.nl voor meer informatie, en heb je facebook? Vergeet dan niet om de pagina te liken. Voor elke 300^e nieuwe LIKE liggen er 2 vrijkaartjes klaar!

Binnenkort volgt er meer informatie over de bloemschikwedstrijd tijdens de Gardenista. Vanuit Breda zal Angela Snepvangers in ieder geval deelnemen. Zij heeft een van de drie 'Golden Tickets' in ontvangst mogen door de hoogste klasse van de Zuid-Nederlandse kampioenschappen te winnen.

Terugblik excursie Hex

De dag begon in Nederland wat sombertjes maar hoe dichterbij de Kasteeltuinen van Hex, hoe mooier het weer en hoe feller de zon. Onderweg zijn we verwend met koffie/thee en lekkere koeken en bij aankomst konden we na het ophalen van de tickets heerlijk genieten van veel mooie planten en struiken en zelf een rondleiding over een deel van het landgoed behoorde tot de mogelijkheid. We hebben genoten van de mooie (en grote) moestuin, de verschillende tuinkamers en de unieke groente / fruitkelder die nog steeds volop in gebruik is als bewaarplek voor groente en fruit na de oogst. Sommige hebben dit gedaan onder leiding van een zeer kundige gids die leuke verhalen kon vertellen over de geschiedenis van het landgoed en zijn (huidige) bewoners. Dat het een geslaagde dag was, was goed te merken aan de volle bus met aangekochte bollen en planten.

Kinderbloemschikken op 24 oktober bij Life&Garden,

Locatie: Lage Vierkant 11 in Etten-Leur

In verband met wijzigingen bij Life&Garden, kan het kinderbloemschikken niet doorgaan op 10 oktober maar wel op woensdag 24 oktober.

Als uw kind, kleinkind mee wil doen dan graag opgeven bij Trees Koeken, email: mjkoeken@casema.nl tel.: 076-5613775

AVG

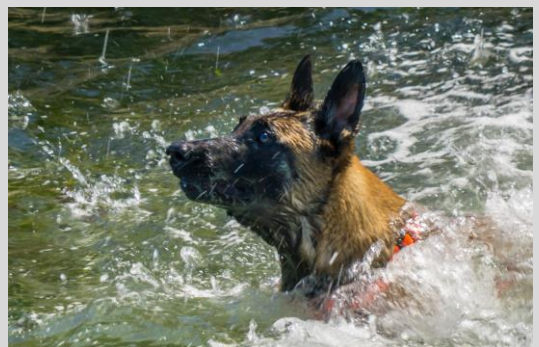
Wij moeten u nog informeren over de AVG, de wet die onze privacy moet beschermen. Uiteraard heeft Groei en Bloei voldaan aan het vaststellen van een privacy beleid, een privacy verklaring etc. In deze nieuwsbrief stellen wij u op de hoogte dat wij alleen gegevens bewaren om u als lid te informeren over activiteiten en om bekendheid te geven van ons bestaan aan mensen die lid zouden kunnen worden. ALGEMENE VERORDENING GEGEVENSBESCHERMING (AVG) Sinds kort is in de Europese Unie de AVG ingevoerd, binnen deze verordening wordt geregeld dat uw privacy beschermd wordt. De landelijke vereniging Groei en Bloei (KMPT) heeft conform bovenstaande verordening ook voor de afdelingen, een Privacy beleid en een Privacy verklaring opgesteld. Basis is dat Groei en Bloei alleen gegevens opslaat en bewaart die nodig zijn om u als lid informatie en service te bieden. Privé gegevens: Groei en Bloei zal geen privé gegevens beschikbaar stellen aan derden voor commerciële doelen. Onze vereniging houdt zich aan de wettelijke regels, dus aan de AVG. Uw persoonlijke gegevens worden zorgvuldig verwerkt en beveiligd en slechts gebruikt voor de doelen waarvoor u ze beschikbaar gesteld heeft. Sociale media: Bij gebruik van de website ziet u dat koppelingen zijn opgenomen naar de facebook pagina. Dit is een directe koppeling en daarmee worden geen informaties over bezoekers doorgegeven aan de sociale media. Foto's: Bij onze activiteiten worden soms foto's gemaakt. Als geen specifieke toestemming is gevraagd en u bezwaar heeft vragen wij u uw bezwaar kenbaar te maken aan de fotograaf en redactie. Nieuwsbrieven, nieuwsflitsen en programmaboekje: Onze afdeling verstuurt een Nieuwsbrief, nieuwsflits en Programmaboekje, soms met foto's van leden, u heeft zich hiervoor opgegeven of u krijgt deze als lid. Als u toezending niet op prijs stelt kunt u zich afmelden op info@breda.groei.nl. Voor sommige gegevensverwerkingen hebt we toestemming nodig van de betrokkenen. Zoetermeer regelt dit op de website. De aanmeldingsformulieren zijn hierop aangepast. Voor onze afdeling zal de eventueel noodzakelijke toestemming voor foto's en bv ledenlijsten door het bestuur worden afgedekt door bij de commissies te inventariseren welke informatie wordt beheerd en hoe hiermee wordt omgegaan, daarna worden met de commissies hierover afspraken gemaakt hoe de commissieleden moeten omgaan met de info over de leden. In de eerstvolgende ALV vragen we toestemming aan de leden voor het gebruik van foto's en gegevens. Vanwege onze verantwoordingsplicht zal het bestuur de AVG over een jaar wederom als onderwerp agenderen.

Dit is de foto van de maand september

Het onderwerp voor de vakantieperiode was: "Verkoeling", Hoe toepasselijk in deze hete

zomer. Deze foto is gemaakt door René Schipperen De foto's worden een week voor de bijeenkomst anoniem naar de leden gestuurd, die zij dan thuis beoordelen op compositie, techniek en onderwerp en benadering.

Wil je er ook een keer bij zijn om te zien of de fotoclub ook voor jou iets kan betekenen kijk dan op de website www.fotoclubbreda.nl Helaas is er een wachtlijst voor nieuwe leden maar opgeven voor deze lijst kan natuurlijk altijd. Verder is de fotoclub heel actief bezig met verschillende onderwerpen. Er is tijdens de KAM in het Chassé theater volop gefotografeerd door de leden en er was ook een presentatie te zien van ons werk.

Vooruitblik maand november 2018

- Dinsdag 6 november Workshop Ikebana , thema herfst
- Dinsdag 6 november rotstuinclub avond, Theo Leijdens
- Woensdag 14 november lezing, Trompenburg
- Dinsdag 20 november workshop woodburning
- Vrijdagavond 23 november kerst- ledenavond bij Groenrijk Oosterhout
- Dinsdag 27 november tuinclub, Margareth Hop

Geeft u zich op tijd op voor de beide workshops want deze zullen weer snel vol zitten!
Aanmelden bij Meggie Laming Email laming.meggie@gmail.com Tel nr.: 0161 431353

Wijziging mailadres.

- Indien uw mailadres wijzigt, verzoeken wij u dat per mail te melden bij info@breda.groei.nl .
- Maar i.v.m. de privacy wet graag zelf melden aan Groei& Bloei in Zoetermeer:
<https://www.groei.nl/mijn-groei/ledenservice>

Daar is een kopje: wijzig je mailadres.

Je hebt daarvoor wel je lidmaatschapsnummer voor nodig en je login, die je , wellicht al een tijd geleden, hebt ontvangen.

Ben je je login kwijt dan wordt er aangegeven hoe je een nieuw login kunt aanvragen. Wel eerst je oude mailadres invoeren, daarna krijg je je nieuw login en daarna je mailadres wijzigen.

Agenda

PLANTENDAG NAJAAR KALMTHOUT

Wanneer zondag 7 oktober 2018 van 10.00 uur tot 17.00 uur

Waar Arboretum Kalmthout

Adres Kalmthout

Prijs € 8,50 (kinderen -12 jaar en jaarkaarthouders gratis)

Als oudste plantenbeurs van België is de plantendag van Arboretum Kalmthout een niet te missen evenement voor elke bloem- en plantenliefhebber.

Bezoek in één keer de allerbeste kwekerijen van de lage landen! De zorgvuldig geselecteerde meesterkwekers en verzamelaars uit binnen- en buitenland bieden een ongekende variatie van bijzondere, nieuwe en zeldzame tuinplanten. Elk zijn ze specialist binnen hun aangeboden sortiment. Ze brengen bijzondere tuinplanten mee en geven praktisch en professioneel advies.

Rondleidingen

Geniet van een wandeling door de arboretumtuin, volop in herfstkleuren. Tussen 11 en 16 uur zijn er elk uur gratis rondleidingen met gids, ze duren ongeveer één uur. Natuurlijk kun je ook op eigen gelegenheid een wandeling maken door de tuin.

Extra parkeergelegenheid

Er zijn 180 extra parkeerplaatsen aan het station op slechts 5 minuten stappen van de ingang van Arboretum Kalmthout. Op het marktplein zijn ook voldoende plaatsen. Van hieruit rijdt een gratis pendelbus tussen 10.00 en 16.30 uur.

Speciale plantencrèche

Voor wie veel planten koopt, is er een speciale gratis plantencrèche.

Kassaverkoop

Van 9.30 tot 16.45 uur

Arboretum Kalmthout

E-mail

info@arboretumkalmthout.be

Telefoon +32 (0)3 666 67 41

Beervelde, het feest van de tuin!

De herfsteditie van de Tuindagen in 2018 zal plaatsvinden op 12, 13 en 14 oktober van 10 tot 17 uur.

Voor liefhebbers van tuinbeurzen is 'Beervelde' een begrip geworden.

De Tuindagen in het Park van Beervelde, een grafelijk kasteeldomein in het hart van de Oost-Vlaamse Bloemenstreek, zijn met haar 230 exposanten en meer dan 20.000 bezoekers, op Europees niveau, een begrip geworden. Een schatkamer voor de meest veeleisende plantenliefhebber.

Beervelde biedt tevens aan zijn bezoekers, samen met een muzikale omlijsting, een ruime keuze op gebied van decoratie en antiek voor de tuin en zijn omgeving, ambachten, kinderanimatie, workshops en culinaire streekproducten die voor een harmonieuze totaalbeleving zorgen. Beervelde: een sfeer, een gezellige uitstap met vrienden of familie, een plaats waar twee keer per jaar tuinvrienden elkaar in een natuurlijke omgeving ontmoeten.

Beervelde is ook bijzonder aantrekkelijk omdat er telkens (twee keer per jaar) een nieuw thema, zowel door de organisator als door de exposanten, uitgewerkt wordt.

De Tuindagen in het Park van Beervelde, een grafelijk kasteeldomein in het hart van de Oost-Vlaamse Bloemenstreek, zijn met haar 230 exposanten en meer dan 20.000 bezoekers, op Europees niveau, een begrip geworden. Een schatkamer voor de meest veeleisende plantenliefhebber.

Beervelde biedt tevens aan zijn bezoekers, samen met een muzikale omlijsting, een ruime keuze op gebied van decoratie en antiek voor de tuin en zijn omgeving, ambachten, kinderanimatie, workshops en culinaire streekproducten die voor een harmonieuze totaalbeleving zorgen. Beervelde: een sfeer, een gezellige uitstap met vrienden of familie, een plaats waar twee keer per jaar tuinvrienden elkaar in een natuurlijke omgeving ontmoeten.

Tuinagenda

ROZEN PLANTEN

De beste tijd om rozen met kale wortels te planten is eind oktober, november of februari-maart, mits het niet vriest! Rozen in pot kun je het hele jaar planten.

Zet rozen met kale wortels eerst een uur in een emmer water en plant de struik zo snel mogelijk na aanschaf. Maak een flink plantgat, 2x zo diep en breed als de kluit. Bij arme en slechte grond kun je het plantgat beter nog groter maken. Als de wortels langer zijn, maak het gat dan dieper. Verbeter voor het planten de grond met rozengrond en voeg eventueel mycorrhiza-schimmels toe voor een gezonde groei. Maak de grond los en meng alles goed door elkaar. Plant de roos zo diep dat het oculatiepunt (de verdikking boven de wortels) ongeveer 3 centimeter onder de grond komt. Vul het gat aan met de verbeterde grond en druk goed aan. Geef meteen ruim water. Plant je een stamroos, plaats dan een stevige stok en bind het stammetje hier aan vast.

MOSTERDZAAD TEGEN ONKRUID

Die kale plekken in de moestuin, laat je die leeg? Gezien de eeuwige drang van onkruid om vakken te vullen, valt het zaaien van een groenbemester te overwegen.

Neem het geelbloeiende mosterdzaad. Dat kiemt vlot en bedekt de grond snel, zodat het onkruid weinig kans krijgt. Eind winter spit je de doodgevroren resten onder en daarmee verrijk je de bodem met humus en organisch materiaal. En je biedt de eerstvolgende aanplant een onkruidvrije en voedzame start.

BOSBES IN BAK

De blauwe bosbes of *Vaccinium corymbosus* is smakelijk, gezond en zit vol anti-oxidanten. De bladverliezende plant wordt ruim een meter hoog en mag er wezen met zijn witte bloemen, apart gekleurde bessen en mooi rode herfstkleur.

Hij is winterhard, dus prima te telen in ons klimaat, mits je zurige, kalkarme zandgrond hebt. Wie vette klei heeft kweekt de bes in een kuip of bak, met gelijke delen potgrond, zand en tuinaarde plus wat turf. Er is keus uit diverse rassen, met variërende besgrootte en oogsttijd.

NU BLOEMKOOL ZAAIEN

Weeuwen(= weduwen)teelt is een methode om al in de late lente bijvoorbeeld bloemkool te kunnen oogsten.

Zaai de kolen eind september/begin oktober en laat de kiemplantjes opgroeien in stenen potten met tuingrond. Het is de bedoeling dat ze afgedekt - onder glas of noppenfolie en bij vorst zelfs met rietmatten - de winter doorkomen om ze half maart in de moestuin uit te planten. Voor deze teeltwijze zijn bloemkoolrassen als 'Alpha' en 'Record' heel geschikt.

BOLLETJES IN HET GRAS

Door voorjaarsbolletjes, zoals krokussen, in het gazon te planten verander je een eentonige grasmat in een lentefeest!

Ga als volgt te werk: Zet de bollenplanter op het gras en duw hem draaiend in de grond. Bij het omhoog trekken, komt een rondje uit het gazon mee. Het is een plug van gras compleet met wortels en aarde. Plant de bolletjes met de groeipunten omhoog. Haal wat aarde van de onderkant van de plug en plaats hem terug. Strooi de overgebleven grond uit over het gras.

NIET AFKNIPPEN!

Knip nu niet alle uitgebloeide planten af, veel soorten blijven de hele winter mooi en zijn vooral met een laagje sneeuw of rijp nog heel decoratief.

Laat ze daarom gewoon staan en ruim alles pas in het voorjaar op. Dat geldt bijvoorbeeld voor de engelwortel (Angelica), rode zonnehoed (Echinacea), dille, distels en siergrassen.

BOMEN OF STRUIKEN PLANTEN

Oktober is een goede maand om bladverliezende bomen en struiken te planten of verplanten. Wacht tot het blad is gevallen, zodat er geen vocht meer wordt verdampt via de bladeren. Bij het (ver)planten verliest een boom of struik zijn haarwortels, waarmee hij vocht en voeding opneemt.

In oktober is de grond nog warm waardoor er snel nieuwe haarwortels worden aangemaakt. Verwerk **geen compost of mest** in het plantgat: wanneer de wortels hiermee in contact komen, verrotten ze. Om de wortelvorming te stimuleren kun je gewone potgrond of een speciaal bodemverbeterend middel gebruiken. Maak eerst een ruim plantgat en vermeng één deel van de uitgegraven grond met één of twee delen van het middel. Plant daarin de wortelkluit.

GEGARANDEERDE HERFSTKLEUR

Een najaar waarin het overdag zonnig en warm is met weinig wind en 's nachts sterk afkoelt, is ideaal om het blad te laten kleuren. Omstandigheden die zich in ons zeeklimaat niet zo vaak voordoen. Toch hoeven we het niet zonder mooie herfstkleuren te doen. Er zijn bomen en heesters die zich niets van het weer aantrekken en altijd mooi verkleuren.

Struiken en kleine bomen:

japanse esdoorn (Acer palmatum)
herfstpaardenkastanje (Aesculus parviflora)
appelbes (Aronia)
krentenboompje (Amelanchier lamarckii)
toverhazelaar (Hamamelis)
zuurbes (Berberis koreana en Berberis thunbergii)
kardinaalsmuts (Euonymus alatus)
Fothergilla
Rhododendron luteum
gladde sumak (Rhus glabra)
fluweelboom (Rhus typhina)
japanse lijsterbes (Sorbus commixta)

Hogere bomen:

kolchische esdoorn (Acer cappadocium 'Aureum')
rode esdoorn (Acer rubrum)
gele pavia (Aesculus flava)
goudes (Fraxinus excelsior 'Aurea' en 'Jaspidea')
sierkers (Prunus sargentii)
moerasedik (Quercus palustris)